

ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД УКООПСІЛКИ
«ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ»

Навчально-науковий інститут харчових технологій, готельно-ресторанного та туристичного бізнесу
Кафедра туристичного та готельного бізнесу

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор Навчально-наукового
інституту харчових технологій
готельно-ресторанного та
туристичного бізнесу

_____ В. О. Скрипник
(підпис)

« _____ » _____ 20__ р.

ПРОГРАМА

атестаційного екзамену для здобувачів вищої освіти

ступеня вищої освіти	бакалавр <i>(молодший бакалавр, бакалавр, магістр, доктор філософії)</i>
галузь знань	24 Сфера обслуговування <i>(код, назва галузі знань)</i>
спеціальність	242 Туризм <i>(код, назва спеціальності)</i>
освітня програма/ спеціалізація	Туризм <i>(назва)</i>

СХВАЛЕНО
Вченою радою Навчально-наукового
інституту харчових технологій готельно-
ресторанного та туристичного бізнесу
Протокол № 2 від 10 грудня 2020 р.

ПЕРЕДМОВА

Програму атестаційного екзамену розробили:

Карпенко Ю. В., к. е. н., доцент кафедри туристичного та готельного бізнесу Вищого навчального закладу Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»;

Логвин М. М., к. геогр. н., доцент, доцент кафедри туристичного та готельного бізнесу Вищого навчального закладу Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»;

Карпенко Н. М., доцент, доцент кафедри туристичного та готельного бізнесу Вищого навчального закладу Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»;

Тараненко О. О., к. е. н., доцент кафедри туристичного та готельного бізнесу Вищого навчального закладу Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі».

Програму атестаційного екзамену обговорено та схвалено на засіданні кафедри туристичного та готельного бізнесу протокол № 5 від 09 грудня 2020 р.

Завідувач кафедри
туристичного та готельного бізнесу

_____ Г. П. Скляр
(підпис)

ПОГОДЖЕНО:

Гарант освітньої програми спеціальності «Туризм»
ступеня бакалавр

_____ Ю. В. Карпенко
(підпис)

ВСТУП

Підсумкова атестація – це процес встановлення відповідності якості здобутої вищої освіти, рівня набутих професійних компетенцій випускника ЗВО відповідно до вимог стандартів вищої освіти.

Підсумкова атестація випускників здійснюється за допомогою засобів контролю ступеня досягнення кінцевих цілей освітньо-професійної підготовки з дотриманням принципів формування і реалізації системи засобів діагностики якості знань.

Підсумкова атестація проводиться на підставі оцінювання якості освоєння освітньо-професійної програми (ОПП), рівня здобутих професійних знань, набутих умінь та навичок, ступеня сформованості системи професійних компетенцій бакалавра, передбачених стандартами вищої освіти за спеціальністю 242 «Туризм» для першого бакалаврського рівня вищої освіти.

У процесі підсумкової атестації визначається рівень здатності комплексно розв'язувати складні професійні задачі та практичні проблеми у сфері туризму і рекреації як в процесі навчання, так і в процесі роботи, що передбачає застосування теорій і методів системи наук, які формують туризмознавство, і характеризуються комплексністю та невизначеністю умов.

Підсумкова атестація передбачає як метод комплексної діагностики – складання атестаційного екзамену.

ВИМОГИ ДО АТЕСТАЦІЇ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Атестаційний екзамен спрямований на перевірку досягнення результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти та освітньою програмою. Оцінювання рівня якості підготовки бакалавра під час атестації у формі кваліфікаційного екзамену здійснюють члени ЕК на основі встановлених правил, принципів, критеріїв, системи і шкали оцінювання. Атестаційний екзамен здійснюється в письмовій формі, з використанням системи Moodle, OpenTest 2.0 (тестування).

Атестаційний екзамен складається студентами у кінці четвертого року навчання відповідно до навчального плану підготовки, наказу ректора університету та затвердженого календарного плану підготовки бакалаврів.

До складання атестаційного екзамену за фахом допускаються студенти, які у повному обсязі виконали вимоги навчального плану.

Атестаційний екзамен складається з трьох етапів:

1) комп'ютерне тестування – перевірка знань у програмі OpenTest або Moodle, що формують основні компетенції бакалавра спеціальності 242 Туризм освітня програма «Туризм» галузі знань 24 Сфера обслуговування;

2) письмова відповідь на теоретичне питання;

3) письмове розв'язання комплексного ситуаційного завдання, що дозволяє перевірити сформованість відповідних умінь та навичок.

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ

Програма атестаційного екзамену для здобувачів вищої освіти підготовлена відповідно до Освітньо-професійної програми підготовки бакалавра спеціальності 242 Туризм освітня програма «Туризм» галузі знань 24 Сфера обслуговування науково-педагогічними працівниками кафедри туристичного та готельного бізнесу Навчально-наукового інституту харчових технологій, готельно-ресторанного та туристичного бізнесу ПУЕТ.

На атестацію виносяться такі навчальні дисципліни:

- Географія туризму;
- Рекреаційні комплекси світу;
- Організація туризму (Організація туристичних подорожей);
- Організація туризму (Організація екскурсійної діяльності);
- Організація туризму (Організація анімаційної діяльності);
- Організація туризму (Туроперейтинг);
- Організація готельного господарства;
- Організація ресторанного господарства;
- Менеджмент у туризмі;
- Економіка туризму;
- Безпека туризму.

ЗМІСТ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН ЦИКЛУ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ БАКАЛАВРА, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА АТЕСТАЦІЮ

Навчальна дисципліна «Географія туризму (Рекреаційні комплекси світу)»

Рекреаційна діяльність і рекреаційно-туристське обслуговування як складник господарського комплексу. Рекреаційні потреби: фактори формування, рівні, зв'язок. Рекреаційно-ресурсний потенціал: поняття, склад та структура. Теоретичні основи формування та функціонування рекреаційних комплексів. Рекреаційне природокористування й охорона природи. Теоретичні основи рекреаційного районування. Європа – провідний рекреаційний регіон світу. Розвиток рекреаційних комплексів Американського регіону. Рекреаційні комплекси Африки. Формування і розвиток рекреаційних комплексів і центрів туризму в Азії, Австралії й Океанії та на Близькому Сході. Рекреаційне районування України.

Навчальна дисципліна «Географія туризму (Географія туризму)»

Географія туризму як наука. Місце географії туризму в системі наук. Зв'язки з іншими науками. Система географічних наук в туризмі. Головні поняття і категорії в географії туризму. Еволюція туризму в контексті географічної науки.

Підходи до визначення туризму та їх географічна інтерпретація. Класифікація туризму з позицій географічної науки. Форми, види та типи туризму. Функції туризму, їх значення. Сутність і складові напрямки туризмології. Сучасні наукові концепції та моделі в географії туризму.

Концепція сталого розвитку туризму. Головні групи чинників розвитку туризму. Природні та суспільно-географічні чинники розвитку туризму. Геополітичні чинники розвитку туристичної діяльності. Класифікація умов та чинників, їх вплив на формування попиту на послуги туризму. Групи умов і чинників формування попиту на туристичні послуги. Соціально-економічні умови формування ринку як чинник. Види туристичного попиту. Стиль життя як чинник туристичного попиту. Типи споживачів туристичних послуг.

Методи збору географічної інформації. Система методів дослідження у географії туризму. Інвентаризація. Оціночні методи. Статистичні та математичні методи. Нормативний метод. Картографічний метод та форми його використання в географії туризму. Класичні туристичні карти.

Різновиди природних туристичних ресурсів. Оцінка та поширення кліматичних ресурсів. Географічна оцінка та розміщення бальнеологічних ресурсів у світі. Географічна оцінка водних туристичних ресурсів. Географічна оцінка біотичних туристичних ресурсів. Ландшафтні та орографічні туристичні ресурси. Географічна оцінка рельєфу як туристичного ресурсу.

Природні туристичні ресурси світу Історико-культурні туристичні ресурси світу. Туристичні ресурси України.

Навчальна дисципліна «Організація туризму (Організація туристичних подорожей)»

Умови створення та функціонування туристичного підприємства. Технологія створення туристичного продукту та формування його асортименту. Принципи формування програм перебування туристів.

Програмне обслуговування в туризмі. Правила та порядок складання програм перебування туристів. Фактори, що впливають на формування та комплектацію програм перебування туристів.

Організація обслуговування клієнтів. Шкала потреб клієнтів та формування психологічного портрету потенційних туристів. Технологія і методи продажу в туристичній агенції. Визначення мотивів та потреб клієнта. Типи туристів. Форми та стилі обслуговування клієнтів. Професійна етика та культура обслуговування клієнтів.

Види туристичних формальностей та умови їх виконання. Поняття та основні види туристичних формальностей. Митні формальності в туризмі.

Види страхування в туризмі. Обов'язкові види страхування. Правила та порядок страхування туристів та їх майна та порядок виплати страхових виплат. Дії застрахованого в разі настання страхового випадку.

Основні види туристичних документів. Види договорів в туризмі та порядок їх оформлення. Ваучер як основний туристичний документ. Правила оформлення туристичних ваучерів. Інформаційні, облікові та звітні туристичні підприємства. Оформлення документів туристичної групи.

Процес бронювання послуг готельних, транспортних, екскурсійних підприємств. Процеси замовлення послуг підприємств ресторанного господарства та узгодження меню. Каталоги пропозицій туристичних послуг підприємств-партнерів. Оформлення замовлень на комплексне туристичне обслуговування. Основні види автоматизованих систем бронювання та резервування в туризмі. Бронювання пакетних турів в режимі on-line. Своєчасна та несвоєчасна ануляція туристичних послуг.

Претензійна робота в туризмі.

Навчальна дисципліна «Організація туризму (Організація екскурсійної діяльності)»

Екскурсознавство – основа організації екскурсійної діяльності. Види екскурсійних послуг. Організація надання екскурсійних послуг на туристсько-екскурсійних підприємствах.

Сутність екскурсії. Класифікація екскурсій. Екскурсійний процес та екскурсійний метод. Особливі елементи екскурсійної діяльності.

Технологічні етапи створення нової екскурсії. Методичні прийоми проведення екскурсій. Техніка ведення екскурсії.

Професійна майстерність екскурсовода. Професійні вимоги, складові професії. Підготовка екскурсовода. Мова екскурсовода. Види мови – зовнішня і внутрішня. Функції мови. Стил мови екскурсовода. Техніка мови екскурсовода. Дикція. Культура мови. Багатство словника. Образність мови. Формування майстерності

володіння мовою. Невербальні засоби спілкування. Жести екскурсовода, їх значення і класифікація. Міміка екскурсовода, її роль в екскурсії. Зовнішній вигляд екскурсовода. Манери екскурсовода. Мовний етикет екскурсовода.

Психологічні основи екскурсійної діяльності. Умови активізації екскурсійного спілкування. Психологія екскурсовода. Психологічний стан екскурсантів.

Диференційований підхід до екскурсійного обслуговування. Особливості проведення різних видів екскурсій. Інноваційні екскурсійні технології.

Навчальна дисципліна «Організація туризму (Організація анімаційної діяльності)»

Типологія, форми проведення, види і функції анімаційної діяльності. Модель фахівця туристичної анімації.

Анімаційні готельні послуги. Функціональна схема управління анімаційною службою готелю. Менеджмент анімації: основні поняття, специфіка, функції. Діяльність менеджера по створенню анімаційних програм.

Роль аніматорів в організації і реалізації анімаційних програм. Класифікація туристів. Особливості роботи з туристами різних категорій. Форми роботи з різними віковими групами. Види готельних анімаційних програм для туристів з різним рівнем здоров'я. Програми для сімейного кола.

Сценарій анімаційної програми: поняття, різновиди. Монтажний лист. Мізансцена анімаційної програми. Драматургія анімаційно-театралізованих програм

Особливості ігрової та спортивної анімації. Музична і танцювальна анімація: історія, види, форми. Організація концертів і вечорів відпочинку. Стадії і процес розробки нових музично-танцювальних анімаційних програм.

Вербальна анімація. Особливості організації свят, шоу і закритих розважальних заходів. Різновиди і форми театралізації анімаційних шоу. Види сцен. Класифікація закритих розважальних вистав. Азартна гра як основа туристично-ігрової анімації.

Навчальна дисципліна «Організація туризму (Туроперейтинг)»

Поняття та види діяльності туроператора. Функції туроператорів та турагентів. Внутрішні та зовнішні фактори туроперейтингу. Організація туроператорського та турагентського бізнесу: нормативно-правові вимоги. Види туроператорів та турагентів. Формування збутової мережі туроператорів та форми агентської роботи.

Характеристика асортименту послуг туристичного оператора. Вибір географії подорожей туристичним підприємством. Планування туристичних подорожей. Етапи формування та реалізації туристичного продукту компанії. Організація продажу турпродукту.

Поняття програмного туризму. Принципи сучасного програмного обслуговування. Врахування індивідуальних потреб туриста при створенні програмного продукту. Систематизація турів багатопрофільних операторів. Каталоги оператора, сайт туроператора, цінні додатки, СПО. Ресурси рецептивного туроперейтингу. Диференціація пропозицій рецептивних туроператорів. Формування взаємовідносин з продуцентами туристичних послуг. Оцінка туристичного ринку країни-партнера. Формування каталогу пропозицій

ініціативного туроператора. Брендування та просування продукту ініціативного туроператора.

Світовий ринок туроператорів консолідаторів: стан та перспективи розвитку. Формування розгалуженої структури збуту послуг консолідатора. Комітмент. Електронні продажі (e-tourism). Договірне забезпечення та форми співпраці консолідаторів з туроператорами та турагентами.

Інноваційні технології туроперейтингу. ІТ – технології туроперейтингу. Таргетинг. ІТ – технології для туристів. Електронний збут туристичних послуг. Віртуальні туроператори та турагенти. Блогери-турконсультанти. Електронні магазини товарів для туризму. Мобільні технології та сервіси в сфері туризму

Навчальна дисципліна «Організація готельного господарства»

Тенденції та ознаки готельного господарства. Типізація підприємств готельного господарства. Система класифікації підприємств готельного господарства. Функціональна організація приміщень підприємств готельного господарства. Організація приміщень житлової групи. Класифікація номерів. Організація не житлових приміщень готельного господарства.

Архітектура та інтер'єр підприємств готельного господарства. Організація інтер'єру у підприємствах готельного господарства. Кольори ти та освітлення в інтер'єрі підприємств готельного господарства.

Організація прибиральних робіт на прилеглий території та у приміщеннях підприємств готельного господарства. Організація білизняного господарства у приміщеннях готельного господарства. Організація роботи служб і підрозділів у готельному господарстві. Організація роботи служби прийому та служби розміщення у підприємствах готельного господарства.

Технологія бронювання послуг у підприємствах готельного господарства. Організація реєстрації та розміщення гостей у підприємствах готельного господарства. Організація роботи обслуговуючих служб на житлових поверхах підприємств готельного господарства. Організація надання додаткових послуг у підприємствах готельного господарства. Організація обслуговування споживачів у закладах ресторанного господарства при закладах розміщення. Культура обслуговування у підприємствах готельного господарства. Організація матеріально-технічного постачання у підприємствах готельного господарства. Організація санітарно-технічного та інженерно-технічного обслуговування у підприємствах готельного господарства. Особливості організації праці у підприємствах готельного господарства.

Навчальна дисципліна «Організація ресторанного господарства»

Організаційно-правові форми та класифікація підприємств ресторанного господарства, їх характеристика. Поняття про роздрібну торгівлю в громадському харчуванні, особливості діяльності. Поняття про підприємства кейтерінг. Рациональне розміщення мережі підприємств ресторанного господарства.

Сучасні вимоги до організації постачання продуктами та матеріально-технічними засобами. Джерела постачання та постачальники продуктів. Організація

постачання. Вибір постачальника Технологічний процес руху товару на підприємствах ресторанного господарства, його характеристика

Форми і способи руху товару. Транспорт для постачання товару і вимоги до нього.

Організація приймання продовольчих товарів. Призначення, компонування складських приміщень. Послідовність складських операцій. Склад складських приміщень залежно від потужності підприємств, їх оснащення. Організація зберігання продуктів. Режим і способи зберігання. Організація тарного господарства. Призначення і класифікація тари. Вимоги до тари

Виробнича інфраструктура. Взаємозв'язок виробничих цехів з іншими групами приміщень Основні вимоги до створення оптимальних умов праці Вимоги до організації робочих місць.

Оперативне планування виробництва та технологічна документація. Загальні принципи складання меню. Розрахунок сировини і складання завдань бригадам кухарів. Оперативний контроль за роботою виробництва. Нормативна і технологічна документація підприємств ресторанного господарства.

Зміст і завдання раціональної організації праці. Основні напрями організації праці на виробництві.

Навчальна дисципліна «Менеджмент у туризмі»

Організаційно-управлінський процес у туризмі. Основні поняття й управлінські категорії туризму.

Поняття про систему туризму. Економіка і туризм. Екологія і туризм. Соціальне середовище і туризм. Політика і туризм. Технологія і туризм. Міжнародне середовище туристичної діяльності.

Керуюча підсистема (суб'єкт) управління в туризмі. Мотивація туристів. Фактори туристичної мотивації: конфесія, відпустка, активність, вартість турпродукту. Типи туристів. Види і форми туризму. Туризм з метою відпочинку. Туризм з метою ознайомлення з культурою.

Туристичний регіон як об'єкт управління в туризмі. Туристичні організації як об'єкт управління. Управління внутрішнім і зовнішнім середовищем у туризмі. Внутрішнє середовище в туризмі. Цілепокладання в туризмі. Організаційні структури управління в туризмі. Поняття про організаційну структуру управління. Типи організаційних структур. Проектування організаційних структур управління туризмом.

Зовнішнє середовище туристичної діяльності. Мікросередовище туристичної організації. Макросередовище туристичного бізнесу.

Функції, принципи і методи менеджменту туризму. Система методів менеджменту та їх взаємозв'язок.

Управління сполучними процесами. Комунікаційний процес в управлінні туристичною діяльністю. Комунікаційна майстерність. Діловий етикет у туризмі. Ораторське мистецтво у роботі менеджера туризму. Збагачення лексичного запасу. Невербальні прийоми комунікації. Специфіка спілкування з представниками інших держав. Управління зовнішніми комунікаціями.

Навчальна дисципліна «Економіка туризму»

Роль і місце туризму в економіці та системі ринкового господарства країни. Обсяги реалізації туристичного продукту на підприємствах та показники, що його характеризують.

Структура туристичного продукту. Експлуатаційна діяльність підприємств готельного господарства. Матеріальні ресурси туристичних підприємств. Трудові ресурси підприємств туристичної сфери. Форми і системи оплати праці, що застосовуються на туристичних підприємствах. Мотивація та оплата праці працівників туристичного підприємства. Фінансові ресурси туристичних підприємств. Доходи підприємств туристичної сфери, характеристика їх видів та джерел формування. Поточні витрати та собівартість послуг на туристичних підприємствах. Прибуток підприємств туристичної сфери, види та джерела його формування. Показники рентабельності туристичних підприємств. Формування податкової політики туристичних підприємств.

Ціна туристичного продукту та ціноутворення на окремі види туристичних послуг. Інвестиційна діяльність та бізнес-планування на підприємствах туристичної сфери. Ризики у підприємницькій діяльності туристичних підприємств. Шляхи запобігання банкрутству туристичних підприємств.

Навчальна дисципліна «Безпека туризму»

Види надзвичайних ситуацій та забезпечення захисту туристів та працівників туристичної індустрії. Визначення та класифікація надзвичайних ситуацій. Причини і стадії розвитку надзвичайних ситуацій та система запобігання їх виникненню. Організація життєзабезпечення населення в надзвичайних ситуаціях.

Організація діяльності із забезпечення безпеки праці в туристичній індустрії. Забезпечення безпеки життєдіяльності на туристичних підприємствах. Забезпечення безпеки життєдіяльності туриста на транспорті. Вимоги до забезпечення безпеки життєдіяльності туриста в різних видах туризму. Забезпечення пожежної безпеки в туристичній індустрії (туристичних об'єктів). Державна система забезпечення санітарно-епідеміологічної та санітарно-гігієнічної безпеки в Україні. Надання першої медичної допомоги при нещасних випадках і захворюваннях у туризмі.

Страховання як складова системи безпеки в туризмі. Поняття, що характеризують умови страхової діяльності. Види та форми страхування в туризмі. Особисте страхування туристів. Майнове страхування туристів і туристичних підприємств. Страхування відповідальності туристичних фірм, контрагентів і автотуристів. Медичне страхування.

Державна система управління забезпеченням безпеки життєдіяльності в туристичній індустрії України.

**ПЕРЕЛІК ТЕОРЕТИЧНИХ ПИТАНЬ ТА ПРАКТИЧНИХ ЗАВДАНЬ,
ЯКІ ВІНОСЯТЬСЯ НА АТЕСТАЦІЮ І ДОЗВОЛЯЮТЬ КОМПЛЕКСНО
ПЕРЕВІРИТИ РІВЕНЬ НАУКОВО-ТЕОРЕТИЧНОЇ ТА ПРАКТИЧНОЇ
ПІДГОТОВКИ ВИПУСКНИКІВ**

**Навчальна дисципліна «Географія туризму (Рекреаційні
комплекси світу)»**

1. Поняття рекреаційної діяльності, її основні форми рекреаційної діяльності. Класифікація рекреаційної діяльності.
2. Сутність рекреаційних потреб, їх диференціація і взаємодія. Чинники формування рекреаційних потреб.
3. Поняття рекреаційно-ресурсний потенціал.
4. Класифікація і склад рекреаційних ресурсів.
5. Природні рекреаційні ресурси. Методи оцінки природних рекреаційних ресурсів. Особливості розміщення й використання у світі та Україні.
6. Історико-культурні рекреаційні ресурси.
7. Інфраструктурні рекреаційні ресурси. Формування рекреаційної інфраструктури.
8. Охорона природи як одна з функцій рекреаційного природокористування.
9. Поняття рекреаційного навантаження та рекреаційна ємність території. Методичні підходи до визначення навантажень на рекреаційні території.
10. Платне природокористування як інструмент охорони природи в системі рекреаційного природокористування.
11. Основні принципи й головні аспекти рекреаційного районування. Умови й фактори рекреаційного районування.
12. Загальна характеристика обсягів і тенденцій світового рекреаційного процесу
13. Характеристика рекреаційних районів України.
14. Регіональні проблеми розвитку рекреаційного комплексу України.

Навчальна дисципліна «Географія туризму»

1. Методологія та методика географічних досліджень в туризмі.
2. Географія туристських потоків, доходів і витрат.
3. Класифікація та географічна оцінка туристичних ресурсів.
4. Природні туристичні ресурси.
5. Культурно-історичні ресурси туризму.
6. Географія рекреаційних видів туризму.
7. Географія активних видів туризму.
8. Географія культурно-пізнавального туризму.
9. Географія ділового туризму.
10. Географія релігійного туризму та паломництва.
11. Географія міського, сільського й екологічного туризму.
12. Країнознавство у сфері туризму.
13. Туристичне регіоназнавство.

14. Спеціальна туристична характеристика країни.
15. Європейський туристичний макрорегіон.
16. Близькосхідний туристичний макрорегіон.
17. Південно-Азійський та Азійсько-Тихоокеанський туристичні макрорегіони.
18. Африканський туристичний макрорегіон.
19. Американський туристичний макрорегіон.

Навчальна дисципліна «Організація туризму (Організація туристичних подорожей)»

1. Технологічний процес підготовки, реалізації та проведення туру.
2. Планування туристичних подорожей.
3. Програмне обслуговування в туризмі.
4. Техніка та технологія продажів в туристичній фірмі.
5. Документальне оформлення туристичного обслуговування.
6. Поняття та основні види туристичних формальностей.
7. Світова та національна нормативно-законодавча база виконання туристичних формальностей.
8. Паспорти та їх види. Правила оформлення паспортів громадянам України для виїзду за кордон.
9. Класифікація віз та встановлення візового (безвізового) режиму в'їзду до країни. Оформлення в'їзних віз.
10. Митні формальності та органи, що забезпечують їх виконання.
11. Валютні формальності.
12. Медико-санітарні формальності для туристів.
13. Страхування в туризмі.
14. Сутність та етапи претензійної роботи у туризмі. «Договірна» та «недоговірна» шкода.
15. Порядок відшкодування втрат в разі невиконання або неякісного виконання туристичного обслуговування.
16. Використання Франкфуртської таблиці для розрахунку суми відшкодування моральної та матеріальної шкоди заподіяної туристам.

Навчальна дисципліна «Організація туризму (Організація екскурсійної діяльності)»

1. Екскурсія, її сутність, ознаки і функції.
2. Екскурсійний процес і екскурсійний метод.
3. Організація надання екскурсійних послуг на туристсько-екскурсійних підприємствах.
4. Класифікація екскурсій змістом.
5. Класифікація екскурсій за іншими ознаками (складом учасників; за місцем проведення; способом пересування; формою проведення).
6. Організація та зміст процесу розробки нової екскурсії.
7. Технологічні етапи створення нової екскурсії.
8. Методичні прийоми проведення екскурсій.

9. Техніка ведення екскурсії.
10. Сутність і класифікація методичних прийомів екскурсії.
11. Показ в екскурсії. Характерні особливості та методичні прийоми екскурсійного показу.
12. Розповідь в екскурсії. Методичні прийоми розповіді.
13. Зміст роботи екскурсовода.
14. Професійна спеціалізація екскурсоводів. Професійні вимоги до екскурсовода. Підготовка екскурсовода.
15. Ораторське мистецтво та комунікаційна майстерність екскурсовода.
16. Сутність та принципи диференційованого підходу екскурсійного обслуговування.

Навчальна дисципліна «Організація туризму (Організація анімаційної діяльності)»

1. Типологія анімації в туризмі: туристична анімація, рекреаційна анімація.
2. Функції туристичної анімації: адаптаційна, стабілізуюча, оздоровча, інформаційна, удосконалююча, рекламна.
3. Організація анімаційних послуг в готелях та туристичних комплексах.
4. Організація ігрової та спортивної анімації в туризмі.
5. Музична та танцювальна анімація в туризмі.
6. Специфіка вербальної анімації в туризмі.
7. Організація анімаційних шоу в готелях та туристичних комплексах.
8. Карнавальна анімація в туризмі.
9. Особливості формування комплексних анімаційних програм.
10. Ораторське мистецтво в анімації.

Навчальна дисципліна «Організація туризму (Туроперейтинг)»

1. Поняття «туроперейтинг» та види діяльності туроператора. Основні функції туроператорської діяльності.
2. Класифікація та види туроператорів.
3. Основні функції туроператорів.
4. Структура туристичного ринку.
5. Етапи розробки туру.
6. Позиціонування турів та туроператорів на конкурентному ринку.
7. Стадії планування туристичного пакету.
8. Схеми роботи туроператорів з teet-компаніями.
9. Схеми співпраці туроператора і готельєрів.
10. Особливості роботи авіакомпаній з туроператорами.
11. Особливості фрахту пасажирського круїзного судна.
12. Канали просування і реалізації турпродукту.
13. Стратегії встановлення цін на туристичні пакети.
14. Етапи реалізації туристичного продукту фірми.
15. Фінансова схема роботи туроператора.
16. Облікова політика туроператора.

17. Особливості стратегування на підприємствах туристичної сфери.
18. Стратегічний план туристичного підприємства.
19. Інформаційно-комунікаційні технології в туристичному бізнесу.

Навчальна дисципліна «Організація готельного господарства»

1. Сутність послуг гостинності в готельному господарстві.
2. Технологія прийому та розміщення туристів у засобах розміщення.
3. Організація роботи служби прийому та розміщення, обслуговування.
4. Організація обслуговування на житлових поверхах.
5. Організація надання додаткових послуг у підприємстві готельного господарства.
6. Організація інформаційного обслуговування у підприємстві готельного господарства.
7. Організація продовольчого та матеріально-технічного постачання в готельному господарстві.
8. Організація складського і тарного господарства.
9. Організація роботи обслуговуючих господарств.
10. Організація санітарно-технічного й інженерно-технічного обслуговування в готельному господарстві.
11. Нормативно-правове регулювання готельної індустрії.
12. Фактори, що впливають на типізацію готельного господарства.
13. Характеристика основних типів засобів розміщення.
14. Характеристика підприємств готельного господарства для відпочинку.
15. Характеристика лікувально-оздоровчих підприємств готельного господарства.
16. Класифікація підприємств готельного господарства України.
17. Функціональна організація приміщень підприємств готельного господарства.
18. Організація приміщень житлової групи.
19. Організація житлових груп приміщень підприємства готельного господарства.
20. Технологія прибиральних робіт навколишньої території, вестибюльної групи приміщень та житлових груп приміщень.
21. Особливості організації праці в підприємствах готельного господарства.
22. Раціональна організація праці робітників підприємства готельного господарства.
23. Нормування праці в підприємствах готельного господарства.

Навчальна дисципліна «Організація ресторанного господарства»

1. Основи організації роботи закладів ресторанного господарства.
2. Організація постачання закладів ресторанного господарства.
3. Організація роботи складського, тарного та транспортного господарств.
4. Основи організації виробництва продукції у закладах ресторанного господарства.
5. Основи технологічного процесу обслуговування споживачів у закладах ресторанного господарства.
6. Характеристика матеріально-технічної бази для організації обслуговування

- споживачів у закладах ресторанного господарства.
7. Організація та моделювання процесу повсякденного обслуговування різних контингентів споживачів у закладах ресторанного господарства.
  8. Спеціальні форми обслуговування, що використовуються в закладах ресторанного господарства.
  9. Раціональна організація праці у закладах ресторанного господарства.

Навчальна дисципліна «Менеджмент у туризмі»

1. Проблеми розвитку менеджменту вітчизняних підприємств туристичної індустрії.
2. Особливості управління організаціями сфери туристичної індустрії.
3. Правові основи управління підприємствами туристичної індустрії.
4. Форми управління господарською діяльністю у туристичній індустрії.
5. Управління бізнес-процесами у підприємствах туристичної індустрії.
6. Управління персоналом підприємств туристичної індустрії.
7. Проектування роботи у підприємствах туристичної індустрії.
8. Організаційний менеджмент. Проектування та вдосконалення організаційних структур управління підприємств туристичної індустрії.
9. Процес управління на підприємствах туристичної індустрії.
10. Антикризовий менеджмент.
11. Самоменеджмент.
12. Ефективність управління підприємством туристичної індустрії.
13. Теоретичні засади комунікативного менеджменту.
14. Психодіагностика в туризмі.
15. Вербальне спілкування в комунікативній практиці фахівців з туризму.
16. Невербальне спілкування в комунікативній практиці фахівців з туризму.
17. Міжкультурна комунікація в індустрії туризму.
18. Технології комунікативного менеджменту.
19. Комунікативна культура та професійний етикет фахівців з туризму.

Навчальна дисципліна «Економіка туризму»

1. Роль і місце туризму в національній економіці України.
2. Управління обсягом реалізації послуг на туристичних підприємствах.
3. Управління матеріальними ресурсами туристичних підприємств.
4. Управління трудовими ресурсами підприємств туристичної сфери.
5. Управління фінансовими ресурсами туристичних підприємств.
6. Управління доходами підприємств туристичної сфери.
7. Управління поточними витратами та собівартістю послуг на підприємствах туристичної сфери.
8. Управління прибутками та рентабельністю на підприємствах туристичної сфери.
9. Управління податковою політикою підприємств туристичної сфери.
10. Ціна туристичного продукту та ціноутворення на окремі види туристичних послуг.
11. Управління інвестиційною діяльністю та бізнес-планування на підприємствах

туристичної сфери.

12. Управління ризиком у підприємницькій діяльності та способи запобігання банкрутству туристичних підприємств.

Навчальна дисципліна «Безпека туризму»

1. Класифікація та генезис існуючих небезпек.
2. Ризик як міра небезпеки. Класифікація ризиків.
3. Загроза геофізичних впливів під час подорожей.
4. Загроза екологічних факторів під час подорожей.
5. Загроза біологічних факторів під час подорожей.
6. Хвороби адаптації туриста.
7. Безпека харчування під час подорожі.
8. Медичне страхування в туризмі..
9. Криміногенні чинники в туризмі.
10. Безпека туристів на залізничному транспорті.
11. Безпека туристів на морському і річковому транспорті.
12. Безпека туристів під час авіаперевезень.
13. Безпека туристів на автомобільному транспорті.
14. Відпочинок туристів на воді і його безпека.
15. Організаційно-економічні механізми безпеки музейно-виставкової діяльності.
16. Особливості проектування і здійснення турів з підвищеною небезпекою.

Практичне завдання

Запропоноване практичне завдання охоплює окремі аспекти туроператорської та турагентської діяльності. Воно спрямоване на демонстрацію студентами рівня сформованості професійних

Завдання складається з *кількох* взаємопов'язаних блоків:

Перший блок передбачає визначення туристичних дестинацій, що будуть включені до програми туру відповідно до мети подорожі. Базовими на цьому етапі є географічно-краєзнавчі знання із наступних дисциплін: «Географія туризму (Рекреаційні комплекси світу; Географія туризму)».

Другий блок передбачає розробку маршруту з визначенням в ньому:

- відстаней між туристичними центрами та послідовності їх відвідування;
- туристичних об'єктів, що включені до туру;
- режиму та закладів харчування туристів з урахування споживчого сегменту туристів та мети подорожі;
- кількості ночівель та засобів розміщування туристів з урахування споживчого сегменту туристів.

Базовими на цьому етапі є знання із наступних дисциплін: «Організація туризму (Організація туристичних подорожей)»; «Організація туризму (Туроперейтинг)»; «Організація туризму (Організація ресторанного господарства)»; «Організація туризму (Організація готельного господарства)».

Третій блок передбачає визначення основних та додаткових екскурсійних

програм, а також анімаційних та розважальних заходів що будуть включені до програми туру, враховуючи мету подорожі та споживчий сегмент туристів.

Базовими на цьому етапі є знання з наступних дисциплін: «Організація туризму (Організація екскурсійної діяльності); «Організація туризму (Організація анімаційної діяльності)», «Безпека туризму».

Четвертий блок передбачає розрахунок собівартості туру, його реалізаційної ціни з урахування вигоди турагента та прибутку туроператора.

Базовими на цьому етапі є знання із наступних дисциплін «Економіка туризму», «Менеджмент у туризмі».

П'ятий блок передбачає визначення вимог безпеки туристичної подорожі та особливостей страхування туристів за відповідною програмою туру.

Базовими на цьому етапі є знання з наступних дисциплін: «Організація туризму (Організація туристичних подорожей)», «Організація туризму (Туроперейтинг)»; «Безпека туризму».

Орієнтовний план виконання завдання

1. З інформаційних матеріалів, наданих до завдання оберіть туристичні дестинації (центри), які Ви плануєте включити до програми туру.

2. Використовуючи можливості сервісу «Della» (сайт: <http://della.ua/distance/>), визначити відстані між обраними туристичними дестинаціями (центрами).

Результати оформити в таблиці наступної форми:

Таблиця 1

Параметри маршруту « _____ Назва _____ »

Пункти	Відстань, км	Спосіб долання (вид транспорту, його клас)	Час перебування в дорозі
A – B			
B – C			
C – D			
D – E			
.....			

3. Створити картосхему маршруту, далі копіювати її в у лист підготовки відповідей.

4. Використовуючи інформаційні матеріали до завдання, оберіть туристичні об'єкти, що буду включені до програми відповідного туру, кількість ночівель на маршруті, характер та заклади харчування і розміщення туристів.

5. Визначить основні й додаткові екскурсійні програми, а також анімаційні та розважальні заходи що будуть включені до програми туру, враховуючи мету подорожі та споживчий сегмент туристів та оформіть у таблиці наступної форми:

Таблиця 2

Опис програми туру « _____ Назва _____ »

День програми	Деталізований опис програми (з зазначенням часу, заходів програми, об'єктів відвідування)
---------------	--

1 день	
2 день	
3 день	
.....	

6. Зробіть розрахунок собівартості туру, його реалізаційної ціни з урахування вигоди турагента та прибутку туроператора.

7. Вкажіть види потенційних небезпек на маршруті та превентивні заходи туроператора щодо їх попередження, а також особливості страхування туристів за розробленою програмою туру.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Атестаційний екзамен, що складається з питань обов'язкових навчальних дисциплін передбачає теоретичну та практичну частини.

Теоретична частина атестаційного екзамену за фахом складається з комп'ютерного тестування (50 тестових завдань) та теоретичного питання. Кожне тестове завдання передбачає чотири варіанти відповідей, серед яких потрібно обрати одну правильну (за кожен правильну відповідь – 1 бал, максимально – 50 балів). Максимальна кількість балів, яку студент може отримати за правильну та повну відповідь на теоретичне питання – 20.

Практична частина – розв'язання комплексного ситуаційного завдання. Максимальна кількість балів, яку студент може отримати за розв'язання ситуаційного завдання – 30.

На проведення тестування відводиться 60 хв.; для розв'язання комплексного ситуаційного завдання та відповіді на теоретичне питання відводиться 2 год. 00 хв.

Після проведення атестаційного екзамену за фахом екзаменаційна комісія оголошує результати, що складаються з кількості балів, набраних студентом за виконання завдань теоретичної і практичної частини. Загальна максимальна кількість балів на атестаційному екзамені за фахом – 100 балів.

Таблиця відповідності результатів контролю знань за різними шкалами та критерії оцінювання

Оцінка за системою ЄКТС	Оцінка за бальною шкалою, що використовується в ПУЕТ	Оцінка за національною шкалою	Якісні критерії оцінки знань
A	90–100	5 (відмінно)	Глибокі знання, можлива незначна кількість помилок
B	82–89	4 (дуже добре)	Міцні знання з можливими кількома помилками
C	74–81	4 (добре)	Достатні знання з можливими кількома грубими помилками
D	64–73	3 (задовільно)	Непогані знання, але є значна кількість недоліків
E	60–63	3 (задовільно достатньо)	Мінімальні знання
FX	35–59	2 (незадовільно) з обов'язковою повторною передачею	Недостатні знання, слабо засвоєний матеріал, невміння самостійно викласти його зміст

* ЄКТС – Європейська кредитно-трансферна та акумулююча система.

ПЕРЕЛІК ДОВІДКОВИХ ДЖЕРЕЛ ІНФОРМАЦІЇ, ОБЛАДНАННЯ, ЯКИМИ ДОЗВОЛЯЄТЬСЯ КОРИСТУВАТИСЬ У ХОДІ ВИКОНАННЯ ЗАВДАНЬ ПІД ЧАС АТЕСТАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ

1. Роздаткові інформаційні матеріалів, надані екзаменаційною комісією – атласи, каталоги туристичних операторів.
2. Можливості геоінформаційних систем «Google Карти», «Google Earth», сервісу «Della» (<http://della.ua/distance/>) для визначення відстані між обраними туристичними destinations (центрами).

**ПЕРЕЛІК ІНФОРМАЦІЙНИХ ДЖЕРЕЛ, РЕКОМЕНДОВАНИЙ
ЗДОБУВАЧЕВІ ВИЩОЇ ОСВІТИ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО
АТЕСТАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ**

1. Архіпов В. В. Організація ресторанного господарства: навчальний посібник / В. В. Архіпов. – К. : Центр навчальної літератури, 2019. – 280 с.
2. Бабаєва О. В. Організація дозвілля : конспект лекцій для студентів спеціальностей 242 «Туризм», 241 «Готельно-ресторанна справа», 181 «Харчові технології» / О. В. Бабаєва, Н. В. Вольфсон-Гаршина. – Харків : ХТЕІ КНТЕУ, 2018. – 62 с.
3. Бабаєва О. В. Організація дозвілля : конспект лекцій для студентів спеціальностей 242 «Туризм», 241 «Готельно-ресторанна справа», 181 «Харчові технології» / О. В. Бабаєва, Н. В. Вольфсон-Гаршина. – Харків : ХТЕІ КНТЕУ, 2018. – 62 с.
4. Байлик С. И. Вступление в анимацию гостеприимства: учебн. пособие / С. И. Байлик. – Харьков : Прапор, 2014. – 160 с.
5. Басюк Т. П. Економіка готельно-ресторанного бізнесу : навч. посіб. / Т. П. Басюк, Т. Л. Керанчук. – Харків : НУХТ, 2018. – 282 с.
6. Березін О. В. Ціноутворення в туристичному бізнесі : навч. посіб. / О. В. Березін, Ю. В. Карпенко. – Суми : Університетська книга, 2014. – 168 с.
7. Білоусов О.М. Менеджмент туристичної галузі : підручник / О. М. Білоусов, О. Є. Лугінін, О. С. Морозова, Л. В. Соколова. – Херсон: Видавничий дім «Гельветика», 2017. – 580 с.
8. Бойко М. Г. Організація готельного господарства : підручник / М. Г. Бойко, Л. М. Гопкало. – Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2010. – 448 с.
9. Бочелюк В. Й. Дозвіллезнавство : навч. посіб. / В. Й. Бочелюк, В. В. Бочелюк. – Київ : Центр навч. л-ри, 2012. – 208 с.
10. Брич В. Я. Туроперейтинг : підручник / за заг. ред. д. е. н., проф. В. Я. Брича. – Тернопіль : Економічна думка ТНЕУ, 2017. – 440 с.
11. Ведмідь Н. І. Курортний туроперейтинг: опорний конспект лекцій / Н. І. Ведмідь, Г. І. Михайліченко. – К.: КНТЕУ, 2016. – 202 с.
12. Ведмідь Н. Г. Організація дозвілля туристів : навч. носіб. / Н. Г. Ведмідь. – Київ : КНТЕУ, 2015. – 85 с.
13. Власова Н. О. Економіка ресторанного господарства : навч. посіб. / Н. О. Власова. – Харків : Світ книг, 2018. – 389 с.
14. Галасюк С. С. Організація туристичних подорожей та екскурсійної діяльності : навч. посіб. / С. С. Галасюк, С. Г. Нездоймінов. – Київ : Центр учб. л-ри, 2016. – 178 с.
15. Гаркуша Н. М. Аналіз господарської діяльності : метод. вказівки у схемах, формулах та таблицях / Н. М. Гаркуша. – Харків : ТОВ «Видавництво «Форт», 2018. – 109 с.
16. Герасименко В. Г. Організація транспортних подорожей і перевезень туристів : навч. посіб. / В. Г. Герасименко, А. В. Замкова. – Харків : Бурун Книга, 2011. – 112 с.
17. Голод А. Безпека регіональних туристичних систем: теорія, методологія та

- проблеми гарантування: монографія / А. Голод. – Львів : ЛДУФК, 2017. – 340 с.
18. Дудник І. М. Транспортна географія: підручник / І. М. Дудник. – К.: НАУ, 2016. – 288 с.
  19. Економіка ресторанного господарства : навч. посіб. / [Н. О. Власова, Н. С. Краснокутська, О. А. Круглова, І. В. Мілаш]. – Харків : Світ книг, 2013. – 389 с.
  20. Зубар Н. М. Логістика в ресторанному господарстві : навчальний посібник / Н. М. Зубар, М. Ю. Григорак. – К.: Центр учбової літератури, 2016. – 312 с.
  21. Килимистий С. М. Анімація в туризмі: навчальний посібник / С. М. Килимистий. – Київ: ФПУ, 2017. – 188 с.
  22. Килимистий С. М. Анімація в туризмі: навчальний посібник / С. М. Килимистий. – К.: ФПУ, 2017. – 188 с.
  23. Кіптенко В. К. Організація екскурсійних послуг : підручник / В. К. Кіптенко, О. Ю. Малиновська. – Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2018. – 518 с.
  24. Ковешніков В. С. Організація готельно-ресторанної справи: навчальний посібник / В. С. Ковешніков, М. П. Мальська, Х. Й. Роглев. – К.: Кондор, 2015. – 752 с.
  25. Козловський Є. В. Правове регулювання туристичної діяльності : навч. посіб. / Є. В. Козловський. – Київ : Центр учбової л-ри, 2015. – 272 с.
  26. Корж Н. В. Управління туристичними дестинаціями : підручник / Н. В. Корж, Д. І. Басюк. – Вінниця : «ППКТД Едельвейс і К», 2017. – 322 с.
  27. Король О. Д. Організація екскурсійних послуг у туризмі : навч.-метод. посібник / О. Д. Король. – Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2016. – 144 с.
  28. Кравець О. М. Організація анімаційних послуг в туризмі : навч. посіб. / О. М. Кравець, С. І. Байлик ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – 2-ге вид., перероб. і допов. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2017. – 335 с.
  29. Круль Г.Я. Основи готельної справи. Навч. посібник / Г. Я. Круль. – К.: Центр учбової літератури, 2017. – 367 с.
  30. Кудла Н. Є. Сільський туризм: основи підприємництва та гостинності : навч. посіб. / Н. Є. Кудла. – К.: Центр учбової л-ри, 2017. – 152 с.
  31. Лиман С. І. Історія туризму : навч. посібник (для студентів спеціальності «Туризм») / С. І. Лиман, А. Ю. Парфіненко, І. С. Посохов. – Суми : Університетська книга, 2018. – 372 с.
  32. Литовченко І. В. Організація туризму (Організація екскурсійної діяльності) : навч.-метод. посібник / І. В. Литовченко. – Полтава : ПУЕТ, 2017. – 48 с.
  33. Любіцева О.О. Туристичні ресурси України: навч. посіб. / О. О. Любінцева, Є. В. Панкова, В. І. Стафійчук. – К. : Альтерпрес, 2017. – 369 с.
  34. Мальська М. П. Економіка туризму: теорія та практика. Підручник / М. П. Мальська, М. Й. Рутинський, С. В. Білоус, Н. Л. Мандюк. – К.: Центр учбової літератури, 2017. – 544 с.
  35. Мальська М. П. Ресторанна справа: технологія та організація обслуговування туристів (теорія та практика): підручник / М. П. Мальська, О. М. Гаталяк, Н. М. Ганич – К.: Центр учбової літератури, 2016. – 304 с.

36. Мальська М. П. Світовий досвід розвитку туризму: підручник / М. П. Мальська, Н. М. Паньків, А. Б. Ховалко. – К.: Центр учбової літератури», 2017. – 244 с.
37. Мальська М. П. Туризм у містах : підручник / М. П. Мальська, О. М. Гаталяк. – К.: Центр учбової л-ри, 2018. – 224 с.
38. Менеджмент ресторанного господарства : навчальний посібник / за ред. Г. Т. П'ятницької. – К.: КНТЕУ, 2015. – 430 с.
39. Михайліченко Г. І. Організація туризму. Модуль 1. Основи туризмознавства: опорний конспект лекцій / Г. І. Михайліченко. – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2018. – 188 с.
40. Михайліченко Г. І. Організація туристичних подорожей: опорний конспект лекцій / Г. І. Михайліченко. – К.: КНТЕУ, 2017. – 192 с.
41. Михайліченко Г. І. Туроперейтинг : підручник / Г. І. Михайліченко. – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2018. – 304 с.
42. Мостова Л. М. Організація обслуговування в ресторанному господарстві: підручник / Л. М. Мостова, Новікова О. В., Ракленко І. М. – Харків: Світ Книг, 2017. – 657 с.
43. Мостова Л. М. Організація обслуговування на підприємствах ресторанного господарства: навч. посіб. / Л. М. Мостова, О. В. Новікова. – К.: Ліра-К, 2017. – 388 с.
44. Немець Л. М. Туристсько-рекреаційні ресурси світу : навчально-методичний посібник / Л. М. Немець, Г. О. Кулешова, А. В. Соколенко. – Харків: ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2015. – 102 с.
45. Організація готельного господарства: навчально-методичний посібник для студентів спеціальності 241 «Готельно-ресторанна справа» денної та заочної форм навчання / О. Коркуна, В. Холявка, А. Демічковський, О. Боратинський, О.Кулик, О. Піхур – Львів : Добра справа, 2019. – 224 с.
46. Організування туристичної діяльності : навч. посіб. / О. Є. Кузьмін, А. В. Дубоделова, І. Я. Кулиняк, Х. Ю. Малкуш. – Львів : Видво Львів. політехніки, 2015. – 352 с.
47. Пестушко В. Ю. Туризм. Вступ до фах у: навч. посібник / В. Ю. Пестушко – К.: НАУ, 2015. – 276 с.
48. Петрова І. О. Дозвілля в зарубіжних країнах : підручник / І. О. Петрова. – К.: Кондор, 2015. – 408 с.
49. Петрук В. Г. та ін. Екогеографія та екотуризм : підручник / В. Г. Петрук, О. В. Бондарчук, І. А. Трач, О. Ю. Панасюк, Ю. І. Царук, В. Д. Ваколюк. – Вінниця : ТОВ «Нілан-ЛТД», 2016. – 178 с.
50. Плещан Х. В. Тайм-менеджмент. Самоменеджмент в сфері туризму: навчально-методичний комплекс / Х. В. Плещан. – К.: Ліра-К, 2018. – 140 с.
51. Поколодна М. М. Організація екскурсійної діяльності : підручник / М. М. Поколодна ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2017. – 180 с.
52. Самодай В. П. Організація ресторанної справи : навч. посіб. / В. П. Самодай, А. І. Кравченко. – Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2015. – 424 с.
53. Стафійчук В. І. Туристичне країнознавство: навч. посіб. / В. І. Стафійчук, О.

- Ю. Малиновська. – Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2016. – 808 с.
54. Ткаченко Т. І. Виставковий бізнес : монографія / Т. І. Ткаченко, Т. П. Дупляк. – К.: КНТЕУ, 2016. – 244 с.
55. Туристична політика зарубіжних країн : підручник / кол.авт.; за ред. А. Ю. Парфінєнка. – Харків : ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2015. – 220 с.
56. Чорненька Н. В. Безпека туризму: навч. посібник / Н. В. Чорненька. – К.: Видавничий дім «Кондор», 2019. – 188 с.